

EL PROJECTE AGROECOPYR

PORTA L'AGRICULTURA DEL SÒL VIU A UNES 400 PERSONES

L'actual escenari de canvi climàtic i l'impacte de l'escalfament global que provoca, ens obliga a repensar les activitats de tots els sectors econòmics, no només per una necessitat imperiosa d'adaptació, sinó sobretot per una qüestió de supervivència de la nostra espècie.

El sector agrari és un dels que pateix amb més intensitat els efectes de l'augment de temperatures, els períodes cada vegada més freqüents i més greus de sequera, i també les conseqüències d'altres fenòmens meteorològics com per exemple pluges torrencials. A més, la davallada de la biodiversitat, i la degradació i erosió del sòl també dificulten el desenvolupament exitós de la producció alimentària vegetal i animal.

Al mateix temps, el sector agroalimentari, entenent-lo des de la producció a camp fins a l'arribada dels aliments en el seu punt de consum, contribueix en una tercera part a l'emissió de gasos d'efecte hivernacle causants d'aquests impactes. Per tant, l'activitat esdevé al mateix temps botxí i víctima. Tot i això, sabem que agricultura i ramaderia tenen el potencial per ser emissors nets i fins i tot contribuir a la reducció d'aquests gasos a l'atmosfera, emmagatzemant-los en forma de carboni en el sòl i en la vida vegetal.

Perquè això sigui possible, és necessari abordar des d'una nova perspectiva la producció agrícola i ramadera, posant al centre de l'equació la capacitat d'autofertilitat del sistema i la biodiversitat. D'aquesta nova manera de fer en diem agricultura del carboni, del sòl viu o regenerativa. Tant a Catalunya com als departaments més meridionals de França, algunes finques ja fa anys que estan treballant en aquest sentit i s'han convertit en referents per altres persones del mateix sector que volen seguir les seves passes.

Són espais on no es treballa ni es remou el sòl de manera rutinària, on la biodiversitat és un factor més per potenciar la productivitat i on els arbres són elements significatius en l'ecosistema i no una molèstia per fer les passades amb el tractor. Finques on la utilització de fitosanitaris es redueix a aquelles substàncies que es poden trobar de manera natural, sense sintetització química, on no s'apliquen herbicides i on les herbes poden ser enteses com a elements de suport i no una vida a arrancar sistemàticament. Estem parlant de sistemes agroforestals i ramaders complexos, on es creen sinergies entre la producció llenyosa, la ramaderia, els cultius extensius i els d'horta.

Entre el juny del 2022 i tot el 2023, l'Associació L'Era, Espai de Recursos Agroecològics, i l'associació francesa *Arbre et Paysage 66* han estat organitzant conjuntament accions de

difusió d'aquesta agricultura del carboni a través del projecte Agroecopyr, en el marc dels projectes transfronterers finançats per la Comunitat de Treball dels Pirineus . Aquesta institució està formada per diferents institucions públiques de l'Estat espanyol, el francès i l'andorrà.

L'objectiu d'Agroecopyr ha estat oferir formació de persones capdavanteres en aquesta matèria, organitzar visites per veure sobre el terreny altres maneres de treballar en el sentit de l'agricultura del sòl viu, establir contacte i intercanviar experiències entre persones productores i tècniques d'una banda i l'altra de la frontera, i fer difusió a través de la publicació de vídeos a YouTube.

Les jornades de formació

Aplicar sistemes i pràctiques de producció diferents de les habituals pot ser un repte difícil dependent de la situació de la qual es parteix. És evident pel que fa a les tasques que han de transformar-se, han de deixar de fer-se o s'han de començar a fer. Però el repte més important és arribar a entendre i a copsar una nova perspectiva en la visió i entesa de l'ecosistema. Per això la formació és tan rellevant, i per això el projecte Agroecopyr va celebrar set jornades tècniques a diferents punts de Catalunya.

Konrad Schreiber a la jornada a Manresa al desembre de 2022.

La majoria de les jornades van ser a càrrec de Konrad Schreiber, agrònom cofundador de *La Vache Heureuse*, de *l'Institut d'Agriculture Durable de Verre de Terre Production*, i promotor del projecte *Dream Team ABC* (Agriculture Bio-logique de Conservation). Aquest expert francès va venir a Catalunya en dues ocasions: una primera vegada el desembre de 2022, i una segona el mes de setembre de 2023. A més, durant el mes de març, una altra jornada tècnica va donar

veu a André Trives, que va explicar la seva experiència en horticultura ecològica sobre sòl viu a Elna, al sud de França. La majoria de les activitats es van fer a la seu de l'Escola Agrària de Manresa. Entre totes set van sumar una assistència de 325 persones. Aquestes accions formatives van obtenir el suport del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya i van comptar amb la traducció simultània de l'expert Charles-André Descombes.

Les tres primeres jornades van titular-se: '[Gestió del nitrogen i el carboni en cultius extensius sobre sòl viu. Balanç húmich i de nitrogen](#)'; '[Recuperar la fertilitat en cultius llenyosos mediterranis. Gestió de cobertes vegetals](#)'; '[Desherbatge biològic i gestió d'herbes en cultius extensius](#)'. En aquestes tres sessions, Konrad Schreiber va explicar les tècniques més pioneres en desherbatge biològic, regeneració de sòls, sembra directa en producció ecològica i gestió d'herbes, entre altres qüestions referents a l'agricultura del sòl viu. Dues d'elles es van celebrar a Manresa i una tercera a Amposta. Totes les ponències de l'expert francès es van gravar en vídeo i es van penjar en obert a la plataforma YouTube. La visita de Schreiber a Catalunya va facilitar la publicació d'una entrevista amb ell a [la revista Agrocultura](#).

Cartells de les jornades de setembre de 2023

Ja el mes de març, en la jornada 'Regenerar el sòl i una vida: itinerari tècnic d'un agricultor en horta sobre sòl viu', André Trives va explicar com ha aconseguit establir itineraris en horticultura ecològica sota el mètode que en francès es coneix com a *Maraîchage sur Sol Vivant*. Al llarg de cinc hores, aquest pagès va fer un recorregut per la seva trajectòria i va explicar quines pràctiques agràries porta a terme per mantenir la producció, millorar la fertilitat i minimitzar el treball de la terra. El seu testimoni va quedar recollit en un reportatge posterior publicat en [el número 92 de la revista Agrocultura](#).

Les visites a banda i banda de frontera

L'intercanvi d'experiències és una ajuda clau en el procés de transició cap a una agricultura del sòl viu. És per aquest motiu que el projecte Agroecopyr va preveure visites en grup a finques

model de Catalunya i a finques model de França. Totes les visites van comptar amb traducció simultània.

La primera de les visites es va fer el 29 i el 30 de març del 2023 a finques catalanes. Hi van participar 17 persones, totes elles vingudes del Rosselló francès. El recorregut va passar per finques hortícoles del litoral (El Masnou, Sant Boi del Llobregat i Cambrils, i dues finques de l'interior. Vinya a el Miracle i extensius i ramaderia a l'Espunyola). De totes elles se'n va publicar un [vídeoresum](#) disponible a YouTube.

Aquests primers intercanvis van acabar motivant-ne un altre que no estava previst en l'inici del projecte. L'interès per totes les parts va provocar que a la tardor següent, vuit persones, entre tècniques i pageses, viatgessin a França per estudiar futurs escenaris de col·laboració al voltant de l'agricultura del carboni, la biodiversitat, la reactivació del cicle de l'aigua i la incidència de l'agricultura en la situació climàtica actual.

Finalment, els dies 25 i 26 d'octubre, un grup de 39 persones travessaven els Pirineus per anar a conèixer cinc finques del sud de França que poden servir de model en l'aplicació de l'agricultura del carboni. Es va visitar la finca d'André Trives (que havia vingut a presentar l'experiència en una jornada tècnica el mes de març), una finca de viticultura biodinàmica, una de fructicultura i agroforesteria, una altra de planta aromàtica i medicinal, i una cinquena d'horticultura i arboricultura. De les visites se'n van fer diferents vídeos que estan disponibles a YouTube.

Visita tècnica a finques catalanes al març de 2023.